

ÚTMUTATÓ SZAKMAI GYAKORLATOKHOZ TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK, ISKOLAI SZAKVEZETŐK, GYAKORLATVEZETŐ OKTATÓK SZÁMÁRA

Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanuló és a tanévkezdés

(NBP_TA202G2), 45 óra, 2 kredit, gyakorlati jegy

3. félév

Felelős oktató: Wiersumné Dr. Gyöngyösi Erika, Eszterházy Károly Egyetem, Sárospataki Comenius Campus

1. ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

- A szakmai gyakorlatok működésének oktató felelőse a munkáját a gyakorlóléhelyek intézményi vezetőivel szoros munkakapcsolatban végzi.
- A hallgatók *egyéni* szakmai gyakorlatát egy *iskolai szakvezető* (gyakorlóléhelyi tanító), a *csoportos* gyakorlatot egy gyakorlatvezető egyetemi oktató vezeti, a következőkben szükség esetén mindkét felet összefoglaló néven gyakorlatvezetőnek (gyakorlatvezetőknak) nevezzük.
- A tantárgy komplexitásának következtében (egyéni és csoportos egysége is van), a *gyakorlatvezető egyetemi oktató egyúttal a tantárgyi oktatási tevékenység egyszemélyi felelőse is*.
- A *hallgató* szakmai gyakorlatához szükséges előírásokat – közöttük a szakmai gyakorlatok útmutatóit mellékleteikkel – a Comenius Campus honlapján tanulmányozhatja.
- A hallgatónak a dokumentumok határidőben történő benyújtása, mennyiségi és minőségi szempontból való feldolgozása a kurzus eredményes befejezéséhez és a 4. Félév pedagógiai megfigyelés 2. Fókuszban a tanítás című kurzus felvételéhez szükséges.
- Eljárás levelező tagozaton:
 - a) a levelező tagozaton a tantárgy összes óraszámja és a teljesítendő feladatok megegyeznek a nappali tagozatéval
 - b) a levelező tagozatos hallgatókkal dolgozó gyakorlatvezetők feladatai megegyeznek a nappali képzésben résztvevőkével.

Az alábbiakban található a tanító szak szakmai gyakorlatának egyszerűsített tantervi modulja.

TANÍTÓ SZAK SZAKMAI GYAKORLATA										
tantárgyak	félévek								kredit	számonkérés
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.		
Pedagógia megfigyelés 1. Fókuszban a tanuló (kiscsoportos+egyéni)			45 (30+15)						2	gyj

- nappali tagozat:
 - 30 óra csoportos gyakorlat: 6x5 óra (4 tanítási óra megfigyelése + 1 óra elemzés)
 - 15 óra egyéni gyakorlat: 2x5 óra megfigyelés délelőtti tanítási órákon + 1x5 óra megfigyelés délutáni foglalkozáson (tanóra, napközi, gyógytestnevelés, fejlesztés, szakkör stb.)
- levelező tagozat:
 - 2x5 óra csoportos gyakorlat pénteken (4 tanítási óra megfigyelése + 1 óra elemzés)
 - 1x5 óra egyéni gyakorlat pénteken (délutáni foglalkozás megfigyelése)

Segítségként alább közöljük a tantárgyleírást.

Tantárgy neve: Pedagógia megfigyelés - Fókuszban a tanuló és a tanévkezdés

A tanóra típusa: **gyakorlat (egyéni/15 ó/ és kiscsoportos / 30 ó) és száma: 45/félév**

Az értékelés módja (kollokvium/gyakorlati jegy/egyéb): **gyakorlati jegy**

A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): **3. félév**

Előtanulmányi feltételek *(ha vannak)*: Pszichológiai megfigyelés - Fókuszban az osztály

Kötelező / választható tantárgy*

Oktatás nyelv (ha nem magyar): **magyar**

Tantárgyleírás

Oktatási cél:

A megfigyelés középpontjában a tanuló áll, tanuló-tanuló, tanuló-pedagógus viszonylatban tanórán és tanórán kívüli tevékenységben. Közvetlen tapasztalatszerzés a pedagógus tanulásirányítási feladatairól.

Elsajátítandó ismeretanyag:

A tanuló biológiai, fiziológiai, szociális szempontú megfigyelése:

- a tanuló szocioökonómiai szempontú megfigyelése
- speciális bánásmód
- az integráció jelenléte
- hátrányos helyzetű és tehetséges gyermek megfigyelése

A tanuló mentális folyamatának megfigyelése:

- a tanulói motiváció és affektivitás jellemzői
- tanulói attitűdök, érdeklődés
- tanulói tevékenységek
- tanulói képességek, tanulási stílus

Interperszonális kapcsolatok megfigyelése:

- társas viselkedés jellemzői különböző helyzetekben és a külső környezeti tényezők figyelembevételével

- tanuló-tanuló viszony
- tanuló-pedagógus viszony

Kialakítandó kompetenciák:

- A megfigyelési szempontok alapján önállóan, tudatosan képes véleményt alkotni.
- Kialakul az a jártassága, mellyel könnyen tud komplex feladatokat megoldani.
- Ismeri a közoktatás irányításáról szóló legfontosabb dokumentumokat.

Az értékelés módszere:

A hallgató a benyújtott szakmai gyakorlati dokumentációja alapján mért teljesítménye szerint kapja meg a záró minősítést: kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

Irodalom

Kötelező irodalom:

1. NAT 2012
2. Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára (51/2012. (XII.21.) EMM) rendelet 1. sz. melléklet
3. A gyakorlólé hely iskolai pedagógiai programja
4. Falus Iván: Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp. 2003.

Ajánlott irodalom:

1. Hunyady Györgyné-M. Nádas Mária Pedagógiai tervezés. Comenius Bt., Pécs, 2000. 65-140. p.
2. Kagan: Kooperatív tanulás. Önkonet Kft. Bp. 2001.

Fontosabb technikai és egyéb segédeszközök; rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Útmutató szakmai gyakorlathoz tanító szakos hallgatóknak.

Tantárgy felelőse: Wiersumné Dr. Gyöngyösi Erika

Az oktató által előnyben részesített elérhetőség: email: wiersumne.erika@uni-eszterhazy.hu

A csoportos online kommunikáció módja és helye: email

A tantárgyleírás frissítése: 2017. 08. 23.

2. A GYAKORLAT RENDJE

A tantárgy kiscsoportos gyakorlati részét gyakorlatvezető oktató, az egyéni részt szakvezető irányítja.

A szakmai gyakorlatokra vonatkozó részletes tájékoztatások (időrendi beosztás, helyszínek, a kiscsoportos és az egyéni megfigyelés tartalmi szempontjai, kötelezettségei; az iskola házirendje és viselkedési normái) legkésőbb a kurzus előkészítő óráján elhangzanak. A teendőket a gyakorlatvezető oktató, az előkészítő órán beszéli meg a hallgatókkal; felelősként a záró minősítést is ő írja be a NEPTUN-rendszerbe.

3. A HALLGATÓK TEENDŐI, KÖTELEZETTSÉGEI

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően. A jelenlétet a felelős gyakorlatvezető ellenőrzi és dokumentálja.

Megfigyeléseiben, megfigyeléseinek rögzítésében segítséget ad a mellékelt "Szempontsor a pedagógus munkájának megfigyeléséhez". Fejlegyzéseit minden óra után írassa alá az órát tartó pedagógussal, ezzel igazolva jelenlétét.

Igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez. Késés esetén csak a következő iskolai időegységben (órán, foglalkozáson) vehet részt.

- A gyakorlat pótlására szervezeten, az oktató vezetésével kerül sor egy alkalommal.

- Amennyiben a hallgató nem teljesíti a kurzus követelményeit, nem veheti fel a következő félévben a rá épülő kurzust.

- **A gyakorlaton a hallgató megjelenése, öltözködése, viselkedése feleljen meg az intézmények házirendjének.** Ezt az elvárást a gyakorlatvezető egyetemi oktató az előkészítésen ismerteti, a szakvezető (egyéni) és a gyakorlatvezető egyetemi oktató (csoportos) a szakmai gyakorlati óratömb megkezdése előtt ellenőrzi. Amennyiben a hallgató megjelenése és viselkedése nem az előírásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt.

- A megfigyelés alatt maradjon háttérben, ne zavarja a foglalkozást, a tanórát!

- A tantárgyi teendők Campus által meghatározott dokumentumait sorra rendre dolgozza fel és a megszabott eljárásrend szerint nyújtsa be értékelésre.

- A levelezős hallgatók kötelezettségei mindenben megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval. A szervezésbeli tudnivalókat a Campus oktatója közli.

4. A GYAKORLATVEZETŐK ELADATAI

- A tanegység gyakorlatvezető oktatója (továbbiakban: gyakorlatvezető), a Campus és a gyakorlólé helyi intézményi előírásainak megfelelően és szükség szerint más gyakorlatvezetőkkel is egyeztetve szervező részese a csoportra vonatkozó (12 fő hallgatói létszám fölött csoportokra bontott) konkrét beosztás (időpontok, osztályok és tantárgyak, egyéb helyszínek és teendők) elkészítésének.

- A tantárgy a gyakorlatvezető egyetemi oktató szervezésében kezdő órával indul és összegző órával zárul.

- A kezdő óra tartalma:

- a) a tanegység tartalmainak, követelményeinek megismertetése,
- b) a hallgatói útmutató legjellemzőbb elemeinek megismertetése,
- c) a gyakorló iskola házirendjének és az ottani jelenléttel kapcsolatos elvárásoknak a megismertetése,
- d) feladtfeldolgozási és értékelési eljárásrend megbeszélése a hallgatókkal,
- e) a szakmai gyakorlatra vonatkozó konkrét beosztás (időpontok, helyszínek) ismertetése/átadása.

- Az összegző óra minimális tartalma:

- a) az egyes részteljesítmények összegzése,
- b) a tanegység záró minősítésének megbeszélése.

- A gyakorlatvezetők a jelenlétről és a részteljesítményekről folyamatos jegyzéket vezetnek.

- A tantárgy egészéért felelős gyakorlatvezető oktató összesítő adminisztrációt végez (jelenlét, rész-eredmények), a záró minősítésről összesítő jegyzéket vezet és feladata a félév végi értékelés, valamint a Neptun-rendszerbe történő bejegyzés is.

- Az igazoltan hiányzók számára a gyakorlatvezető egyetemi oktató egy alkalommal pótlehetőséget biztosít (a szükséges intézményi egyeztetésekkel), erről a lehetőségről az érintett hallgatókat értesíti.

- A gyakorlatvezető ellenőrzi a hallgatók gyakorlati helyszíneknek megfelelő öltözetét, viselkedését, gyerekekkel való kapcsolatát.

- Ha a hallgató megjelenése és viselkedése a gyakorlat megkezdése előtt nem az előírásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt, azaz a napi szakmai gyakorlatát el sem kezdheti.

- A gyakorlatvezető a félév során a hallgatók teljesítményeit folyamatosan értékeli, az eredményekről visszajelzést ad.

5. SZEMPONTOK A PEDAGÓGUS MUNKÁJÁNAK MEGFIGYELÉSÉHEZ

EGYÉNI MEGFIGYELÉS

1. **A pedagógus munkarendje** (érdeklődjön!) Mennyi időt tölt az iskolában? (Tanítás, tanórán kívüli tevékenységek). Milyen az órabeosztása? Mikor, mettől-meddig ügyeletes?

2. Nevelői magatartás

- A gyerekekkel való kapcsolata – tanórán, tanórán kívül.
- Konfliktusmegoldó tevékenysége.
- Ismeretátadási beállítottsága.
- A tanítás-tanulás vezetésének módja.
- Kérdéstechnika.
- Ellenőrzés, értékelés módjai.
- A gyermek önálló tanulásának segítése.
- Pedagógus-attitűd.
- A pedagógus személyiségének és alkalmazott módszereinek, eszközeinek összefüggése.
- Beszédének jellemzői, metakommunikációja.

CSOPORTOS MEGFIGYELÉS

Feladatok:

- Hallgatói csoportokban élő bemutató tanítások pedagógiai, tantárgypedagógiai szempontokból való megfigyelése.
- A tanórán látottak lejegyzése a Pedagógiai naplóba. Megfigyelésit kéthasábosan rögzítse:

Az óra leírása	Megjegyzéseim, véleményem	kérdéseim,
-----------------------	--------------------------------------	-------------------

- Ismerje meg az adott óra nagyobb egységeit, azok időrendi megoszlását.
- Ismerje meg a tanítás-tanulás irányításának lépéseit.
- Figyelje meg az egyes órák szaktárgyi, tantárgypedagógiai sajátosságait.
- Az elemző órán mondja el tapasztalatait, véleményét, óra közben felmerült kérdéseit.
- Gyűjtsön tapasztalatot az önértékeléshez.
- Figyelje meg a bemutató tanítást végző szakvezető önelemzését, rögzítse annak fő szempontjait.

Mindez segítséget és felkészülést jelent a következő félév csoportos tanítási gyakorlatához.

Minden bemutatón és óraelemzésen a hallgatónak részt kell vennie.

6. ÉKELÉSI RENDSZER

Az értékelés módja: minősített aláírás. Szintjei: kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg. A minősítéseket a hallgató tananyag-feldolgozási munkájáról benyújtott dokumentációja alapján mért teljesítménye határozza meg az alábbiak szerint:

kiválóan megfelelt

- a benyújtott dokumentáció alapján mért teljesítménye min. 90%

megfelelt

- a benyújtott dokumentáció alapján mért teljesítménye 51-89%

nem felelt meg

- a benyújtott dokumentáció alapján mért teljesítménye nem haladja meg az 50 %-ot.